

Elke week legt Annemiek Leclaire een lezersvraag voor aan deskundigen.

OPGEVOED

'Mijn jongste zoon is altijd verongelijkt'

Moeder: „Mijn partner en ik wonen in een welvarende buurt. Wij maken andere keuzes dan onze buren. Zo zijn we als ouders veel meer thuis, maar hebben daardoor ook minder te besteden. Door omstandigheden is onze portemonnee de laatste jaren leger geworden. De drie oudsten snappen dat, maar de jongste van 8 is altijd verongelijkt. Hij wil evenveel zakgeld als zijn vriendjes uit de buurt, snapt niet waarom wij niet gaan skiën in de voorjaarsvakantie. Als hij op een dagje uit niet alles krijgt waar hij om vraagt, barst hij in woede uit, en roept: 'Dit is de stomste dag ooit!' Het maakt me verdrietig, vergeleken met anderen hebben wij het al goed. Bovendien vind ik het erg dat hij niet ziet wat er tegenover staat: ouders die veel meer thuis zijn, die hem altijd kunnen ophalen, bij wie het gezellig thuis is, en iedereen welkom is. Hoe gaan we om met die welvaart om ons heen, hoe leren we hem wat tevredenheid is?”

ILLUSTRATIE MARTIEN TERVEEN

Naam is bij de redactie bekend. (Deze rubriek is anoniem, omdat moeilijkheden in de opvoeding gevoelig liggen.) Wilt u een dilemma in de opvoeding voorleggen? Stuur uw vraag of reacties naar opgevoed@nrc.nl

Gezinsgesprek

Bas Levering: „Verongelijkheid kan machteloze woede veroorzaken. Wanneer u met uw levensstandaard in een minder welvarende wijk zou wonen zou dat voor uw zoon waarschijnlijk de pijn wegnemen. De rollen zouden dan omgedraaid zijn. Maar dan nog zou uw zoon overgeleverd zijn aan de manipulatie-technieken van adverteerders. Er zijn helaas psychologen die zich graag voor het bedenken van dergelijke campagnes laten inhuren. Zo veroorzaakt merkklending al heel lang een nare dynamiek op school en in de buurt. Ook meer bemiddelde ouders worstelen met het probleem dat het voor sommige van hun kinderen nooit genoeg is.

„Aan uw zoon van 8 moet u kunnen uitleggen waarom u voor een andere manier van leven kiest dan de andere ouders in de wijk. Probleem blijft dat als afgunst bezit van iemand neemt de redelijkheid uit het zicht raakt.

„Vraag aan de drie oudsten hoe ze er mee hebben leren omgaan. Hebben zij geleerd het als uitdaging te zien om met minder geld toe te kunnen? Heeft u daar bewust aan gewerkt?

„Ik kan me voorstellen dat de ontevredenheid u verdriet doet. De kans bestaat dat het nog lang duurt voordat uw zoon de voordelen van de aanpak van u en uw partner inziet. Waardering voor de opvoeding komt vaak pas met de jaren. Er zijn ook kinderen die altijd verongelijkt blijven. Daar kun je als ouder niets aan doen.”

Steun en grenzen

Liesbeth Groenhuijsen: „Dit kind heeft uw steun en grenzen nodig. Het is geen teken van een slecht karakter, hij wil er gewoon zo graag bij horen. U zegt: 'Vergeleken met anderen hebben wij het goed.' Maar dat zijn verre anderen, de kinderen waarmee uw zoon zich vergelijkt zijn vriendjes en buurtgenootjes. Uit onderzoek naar geluk en geld komt altijd: geld maakt in zoverre gelukkig, dat we graag rond het niveau zitten van onze sociale kring, buurt, vrienden en familie.

„Dit kind ziet dat hij het materieel minder goed heeft. Dat is niet erg, maar wel lastig op een leeftijd wanneer een kind precies wil lijken op de kinderen om hem heen.

„Probeer via de leerkracht uit te zoeken hoe het met uw zoon op school gaat. Het kan er ongelofelijk hard aan toe gaan als je 'de juiste spullen' niet hebt.

„Anticipeer op een dagje uit: leg hem uit wat wel en niet kan, bijvoorbeeld: 'We nemen zelf boterhammen mee, en je mag voor 5 euro in de souvenirwinkel iets uitzoeken.' Bespreek de keuzes: sommige dingen kunnen wel, wat wil hij het liefste? Wees af en toe onverantwoord gul, dat is zo heerlijk en zal hij voor altijd onthouden.”

Bas Levering is voormalig hoofdredacteur van *Pedagogiek in Praktijk*.

Liesbeth Groenhuijsen in klinisch pedagoog.

Reactie van lezers

A_van_der_Heyde

Verongelijkt is in mijn ogen een groot waardeoordeel over een jochie dat zich staande probeert te houden binnen zijn peers. Hij is bang voor hun oordeel, bang om buitengesloten te worden en uit dat door binnen het gezin zijn angst om te katten tot boosheid. Bekijk en benader hem met liefde en mededogen!

BMA_Prinssen

Wat was ik jaloers als kind op die kinderen waarvan mijn moeder misprijzend zei dat het 'sleutelkinderen' waren. Kinderen met de sleutel van het huis aan een touwtje om hun nek. Hun moeders werkten, dus had je als kinderen 's middags na school het huis van die vriendjes voor jezelf. Dat was avontuur. Mijn moeder zat om 16.00 uur altijd klaar met de thee en koekjes. Zat ik daar op te wachten? Nee, want je moeder is toch al zeer aanwezig in je leven. Maar mijn moeder vond werkende moeders armoedig. Skivakanties stonden bij ons thuis bekend als nouveau riche gedrag en wij antwoorden dan ook altijd als kinderen trots dat we onze wintervakantie doorbrachten met schaatsen op het kanaal in het dorp (toen kon dat nog). (Het helpt dan wel als je vader daadwerkelijk van een familie met oud geld komt). Bij ons thuis was het credo: rijk word je door geld niet weg te gooien. Deze jongen heeft waarschijnlijk net een paar (dominante) kinderen in de klas waar hij mee wil optrekken die het breder hebben en laat zich daar waarschijnlijk aanpraten dat hij er niet bij hoort omdat hij n t niet de juiste spullen heeft. Kans is groot overigens dat hij er nog steeds niet bij hoort met de juiste spullen, dan vinden ze wel een andere diskwalificatie. De oudsten hadden waarschijnlijk geluk dat er ook een ander leuk groepje in de klas zat waar het niet allemaal om ordinair pronken met geld ging (sommigen verwarren dit met 'status'). Leer hem om te gaan met kids die h m waarderen, niet zijn spullen.

AG_Lont

Wat betreft ADHD heeft de farmaceutische industrie een oplossing gevonden met medicatie. Nu de mensheid nog steeds een oeroud stukje reptieptielenbrein in de hersenpan heeft, vraag ik me af of met een medicijn dit oeroude stukje brein ook tot bedaren gebracht kan worden. Zodat verleidingen als merklogo's, grotere mooiere auto dan een ander en Hamburgers met frietjes niet werken. Is er een speeltuin cq speelbos voor het jongetje in de buurt? Bestaan de zeeverkenner of padvinderij nog? Succes gewenst.

MCL_van_der_Kruijf

Wij hadden dat gevoel ok altijd als kind. We waren de enigen in de klas die niet mee naar het buitenland mochten. " We waren nog te jong om het echt te kunnen waarderen " , We kregen wel een dubbeltje als we na een excursie in Nederland de route op de kaart konden terug vinden. Toen we geslaagd waren voor het toelatings examen van de middelbare school kregen we onze eerste buitenlandse reis. en dat was dan ook een geweldige belevenis". Met veel informatie van onze ouders over het land voor zover we dat nog niet op school gekregen hadden. Toen baalden we . Nu vind ik het een prima opvoeding.

M_de_Jong

Het klinkt mij in de oren alsof de ouders verongelijkt zijn dat hun achtjarige kind hun keuze om meer thuis te zijn dan tijd te besteden aan geld verdienen om zo het besteedbaar inkomen te vergroten niet waardeert. Dit begrip en deze vorm van waardering voor jou als ouder en jouw keuzes, kan je volgens mij helemaal niet verwachten op deze leeftijd. Het gesprek kun

je natuurlijk wel voeren. Een wijs iemand zei ooit tegen me: "Alles wat je erin stopt, zit erin. Je hebt alleen geen invloed op wanneer en hoe het eruit komt." Als je nu gesprekken voert over dit soort

thema's, zonder oordeel, dan geef je het kind al van alles mee. Verder zou het interessant kunnen zijn voor jezelf om eens te kijken waarom het je zo raakt. En dan kijken hoe verder.

J_Pollemans

We praten over een kind van 8, dat z'n eigen plaats in de kinderhorde probeert te bevechten, maar vastloopt en er minder 'populair' uitziet en vermoedelijk geplaagd wordt. Hij vreest zich niet te kunnen meten met anderen. Probeer binnen een 'low budget' avontuurlijke ontspanning te creëren, waar kinderen van dezelfde leeftijd vrijwel nooit mee geconfronteerd worden, en waarmee hij zich 'bijna uniek' kan manifesteren. Een fietsvakantie langs natuurvriendenhuizen. Bergwandelen met gezin vanuit een camping in berggebied. Kan ook dichtbij in de Ardennen. Kanoën in een tweedehands kano met z'n vader. Klimwand onder begeleiding voor kinderen: gordels en schoenen zijn te huur. Er zijn tal van mogelijkheden die hem op die leeftijd absoluut aanspreken, en waar meer dan 90% nooit toe komt. Dat maakt hem trots op wat hij doet en hij beleeft een heel andere wereld dan de 'tiktok'-meute, die op die leeftijd wedijvert in wie de duurste smartphone of kinder-Nikes heeft..

LJ_Hollender

Zet de "kakkers" voor kak.Jammer, 8 Jaar is nog te jong voor zweefvliegen.Er zijn talloze zweefvliegclubs in Nederland.Misschien is er een mogelijkheid om mee te mogen vliegen en al vast wat kennis op te doen.Vanaf 14 jaar is het mogelijk om een brevet te halen.Door deze sport kan men de "kakkers" te kijk zetten en "staat" men ver boven hun mentaliteit.

M_Brinks

Wat mij opvalt is de nadruk van de ouders op hoe positief het is dat ze altijd thuis zijn en tijd voor ze hebben.Als eerste suggereer je daarmee dat alle andere ouders in de buurt dat niet hebben (is dat ook daadwerkelijk zo, misschien hebben deze mensen hun werk wel anders ingericht waardoor er ook tijd is)En als tweede suggereer je dat de kinderen het ook belangrijk en fijn zouden moeten vinden dat jullie er altijd zijn.Misschien is voor jezelf toegeven dat jullie graag minder werken en meer thuis zijn je voor jezelf belangrijk vind ook een belangrijke stap.Zoiets doe je voor jezelf , en niet perse voor je kinderen, en dat lijkt me overigens prima. Want je kan alleen een fijne ouder zijn als je zelf ook lekker in je vel zit.En het lijkt erop dat dat niet geldt voor jullie 8 jarige. Die hoort er liever meer bij dan dat hij jullie meer in de buurt heeft (Waarbij ik niet zeg dat logisch of een correcte gedachtengang is)Het is voor een kind moeilijk om te zien dat hij minder heeft dan de mensen om hem heen.Eens heel goed luisteren waar precies zijn zorgen / boosheid zit lijkt me stap 1.Kijken waar je hem tegemoet kan komen en uitleggen dat die tegemoetkoming ergens vandaan moet komen.En de stomste dag ooit , volgens mij zegt bijna elke 8jarige dat wel eens :)

M_de_Jong

Helemaal eens!

S_Kroon_624

Eens, behalve dat stukje dat hij 'liever erbij hoort dan jullie meer om zich heen heeft'. Dat is een kwalijke suggestie wmb, overigens ingegeven door vrager zelf, want daarmee ontstaat een valse tegenstelling (en negatieve gedachte: ouders zijn minder waard voor hem).Hij wil er graag bij horen. Dat heeft in de basis verder niks te maken met waardering van ouders.

LW_Kelterman_42036

Je kunt er ook voor kiezen om jezelf niet te verantwoorden en te verontschuldigen. In plaats daarvan zeg je dat je niet van skiën houdt en geld onbelangrijk vindt. Kinderen kijken ook tegen hun ouders en levensstijl op en nemen daar een voorbeeld aan. Promoot je eigen stijl wat meer. Er zijn altijd kinderen die echt alles krijgen, maar dat zijn er wel heel weinig zelfs in de rijke buurten. Simpelweg omdat je als ouders keuzes maakt. Je hoeft geen 5 euro voor een vieze snack te betalen, gewoon, omdat je het er niet voor over hebt.Het meer thuis zijn daar hebben jullie voor gekozen en dat is jullie zaak. Bij zijn eigen kinderen kan hij later zelf een keuze maken.

JM_Buitenweg

Onverantwoord gul is net dat...onverantwoord. Wees vooral gul, maar leg uit wat het kost en wat de keuzes zijn. Pas dan komt waardering en een leermoment voor de keuzes van later.

M_van_Norel

Als kind was ik juist trots op mijn zuinige ouders: anderen kochten dure onzin (nieuwe auto, skivakantie, koekjes met een stripfiguur) maar "wij" waren zo slim om dat niet te doen! In die trots doorslaan zal ook niet goed zijn, maar een beetje meer van dat zou uw zoon wellicht helpen. Mijn ouders benoemden waarom ze bepaalde keuzes maakten, zowel wanneer wij ergens om vroegen als bij dingen die ons niet interesseerden - een nieuwe auto verliest veel in het eerste jaar, een knuffelsouvenir in de dierentuin is drie keer zo duur als een in de speelgoedwinkel, snoep bij de kassa is vijf keer zo duur als in het schap - en dat begrepen we voldoende. (En die houding hebben we ook overgenomen.)

E_Francke_41708

Prijzenswaardig, maar het gaat hier nu toch juist om iemand bij wie die aanpak niet werkt - denkt u dan dat 'drammen' van datzelfde patroon wel zal werken?

M_van_Norel

Die "aanpak" las ik niet zo in het verhaal: daar lees ik enkel dat ze aan het kind uitleggen waarom ze het niet meer te besteden hebben. (Dat het niet genoemd wordt betekend niet dat de ouders het niet ook doen, uiteraard.) Juist met die argumentatie kan er (onbedoeld) geïmpliceerd worden dat de skivakantie en vele/dure souvenirs er wel zouden zijn als er meer geld was; en dat dit dus een goede uitgave is, en dat er echt wat gemist wordt door het niet te hebben. Uitleggen dat de gewenste uitgave géén waar voor het geld is, is dan wellicht het proberen waard.

E_Francke_41708

Die aanpak lees ik wel, u pent hem zelf nota bene 'trots' neer, te weten: het verklaren van de eigen 'slimme' visie. Kansloos bij wie daar niet voor openstaat.

LC_van_Beeck_Calkoen

Het verbaast mij dat de nadruk door de deskundigen zo wordt gelegd op uitleggen door de ouders. Is luisteren vaak niet het eerste begin? Erkennen van zijn frustraties lijkt me een goed begin van een gesprek. "Wat naar voor je dat je meer zou willen en dat dat niet kan, hoe is dat voor jou?" Misschien zitten er wel gevoelens achter die je als ouders helemaal niet vermoedt en kom je juist verder door die bespreekbaar te maken. Of misschien niet, maar heeft hij gewoon niet het gevoel dat er echt naar hem geluisterd wordt. Als hij zich erkend voelt, zal er wellicht al veel van zijn boosheid verdwijnen.

LM_Cominencia

Dat dacht ik precies ook! Luisteren is volgens mij van belang. Dan merkt het kind dat de frustraties er mogen zijn. Zodra hij zich heeft kunnen uitspreken, zal zijn frustratie zeer waarschijnlijk minder worden. Het is voor ieder mens (ook, of misschien juist wel, voor kleine mensen (kinderen)) belangrijk om gehoord te worden

J_Oude_Mulders

Waarom de zaak niet omdraaien? Ik denk dat het kind met de ouders in gesprek moet: "Wat naar voor je dat je een minder verongelikt kind zou willen en dat dat niet kan, hoe is dat voor jou?". Als deze moeder zich erkend voelt, zal er wellicht al veel van haar boosheid verdwijnen.

S_Kroon_624

Ik lees niet dat de vrager boos is. Ze stelt een vraag, dat daar zelfreflectie bij komt kijken, oké, maar nu serveert u haar af als kleuter. Dat is dan weer niet oké wmb.

E_Francke_41708

'Erbij willen horen', zoals gemeld, lijkt mij ook cruciaal in deze. Zolang het 'nest' de jongen dat gevoel niet kan geven zal deze dalkijk zijn vleugels uitslaan in elke richting behalve de gewenste, of hij moet de sociaal geaccepteerde rat-race-route volgen waarbij alle kapitaal als winst telt. Verdiep u als ouder eens in zijn belevingswereld, zonder vergelijk met broers of zussen of het willen duiden van uw eigen motivaties in het bestaan. Zijn perspectief kan slechts gestuurd worden, niet gecorrigeerd. Geen lichte taak, wel een dankbare, bij slagen. Sukses!